

Національний університет «Одеська юридична академія»
Київський інститут інтелектуальної власності та права
Кафедра інтелектуальної власності і права

БЕЗПЕКА В СФЕРІ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ

**(ВИСТУПИ УЧАСНИКІВ ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
(Київ, 3 грудня 2020 року))**

Київ
Видавництво Ліра-К
2020

УДК 347.77 + 347.78

*Рекомендовано до друку Вченою радою
Київського інституту інтелектуальної власності
та права Національного університету
«Одеська юридична академія»
(протокол № 3 від 20 листопада 2020р)*

Безпека в сфері інтелектуальної власності : виступи учасників Другої Всеукраїнської науково-практичної конференції (Київ, 3 грудня 2020 р.). /Відповідальний за випуск професор Р.Б. Шишка. – К.: Видавництво Ліра-К. 2020. – 166 с.

ISBN 978-617-520-007-0

У матеріалах збірника поміщені тексти виступів та повідомлень науковців провідних вищих навчальних та наукових закладів України та практичних працівників з основних правових проявів проблем безпеки в сфері інтелектуальної власності, зокрема володільців майнових прав, громадянського суспільства та держави та її правового, організаційного забезпечення, а також бачення їх науковцями.

Видання адресоване науковим співробітникам, викладачам юридичних

факультетів та вищих юридичних закладів освіти, аспірантам, здобувачам, студентам, а також державним службовцям, працівникам служб безпеки суб'єктів господарювання, фахівцям за напрямом детективна діяльність.

В матеріалах, збережено авторський стиль та бачення напрямів, концептів та проявів безпеки, засобів форм та способів її забезпечення. Відповідальний за випуск не втручався в надані матеріали, окрім технічних правок допущених помилок.

УДК 347.77 + 347.78

ISBN 978-617-520-007-0

© Київський інститут
інтелектуальної власності та права
Національного університету
Одеська юридична академія», 2020
© Видавництво Ліра-К, 2020

ЗМІСТ

Ківалов С.В. Вітальне слово.....	6
Голосніченко І.П. Привітальне слово	9
Фелик В.І. Концепт національної безпеки України та його прояви	11
Шишка Р.Б. Окремі напрями безпеки в сфері інтелектуальної власності	13
Галянтич М.К., Галянтич А.М. Характеристика договору про нерозголошення банківської таємниці як договору про приєднання	16
Гриняк А.Б. Оновлення договірної законодавства України через пошук спільних з ЄС підходів як гарантія стабільності цивільного обороту	19
Матвійчук В.К. Суспільно небезпечні дії при вчиненні порушення прав на винахід, корисну модель, промисловий зразок, топографію інтегральної мікросхеми, сорт рослин, раціоналізаторську пропозицію (ч.1 ст. 177 КК України)	23
Kostruba A.V. Theoretical Aspects of Mechanism of Intellectual Property Rights Remedy	26
Харитонов О.І., Харитонов Є.О. Загрози інформаційній безпеці: до питання визначення понять	29
Мельник П.В. Переміщення через митний кордон товарів, що містять об'єкти інтелектуальної власності як елемент безпеки.....	31
Тупкало В.М. Індустрія 4.0: нові горизонти інтелектуальної трансформації парадигми менеджменту підприємств та оцінки інтелектуальної власності	34
Аверічев І.М. Міжнародно-правові стандарти економічної безпеки: менеджмент-цифровий підхід	36
Гоголіна Г.В. Авторське право та штучний інтелект.....	38
Дмитренко В.В. Щодо ключових ознак договору про передання виключних майнових прав інтелектуальної власності.....	41
Дяченко Н.П., Іваненко Г.В. Інформаційні технології в сфері інтелектуальної власності	45
Литвин О.В. Гаврушкевич Н.В., Ткаченко О.В. Стала тенденція реєстрації автентичних українських географічних зазначень як складова інтелектуальної безпеки.....	49
Липова Т.В. Новітні зміни законодавства щодо набуття прав на торговельну марку в Україні	51
Кочин В.В. Реалізація принципу безпеки у відносинах з використання партійної символіки.....	55

Кузьменко Л.Г. Запобігання недобросовісній конкуренції – надійний шлях до безпеки у сфері інтелектуальної власності	58
Макаришева Т.С. Публічний порядок та загальновизнані принципи моралі при реєстрації торговельної марки	63
Мельник О.О. Проблемні питання судової практики, що виникають у сфері інтелектуальної власності	66
Мудрицька К.О. Соціологічне дослідження – надійний інструмент та доказ у справах про захист прав інтелектуальної власності	69
Самойленко Г.В. Комерціалізація об’єктів права інтелектуальної власності, які використовуються в сфері організації перевезень пасажирів	72
Ткалич М.О. Принцип автономії спорту як передумова “спортивного” правопорядку	76
Харь І.О. Суб’єкт діяння порушення прав на винахід, корисну модель, промисловий зразок, топографію інтегральної мікросхеми, сорт рослин, раціоналізаторську пропозицію	80
Ярошевська Т.В. Актуальні питання охорони та безпеки об’єктів права промислової власності: приватно-правовий аспект	82
Ромашко А.С. Секретна корисна модель. Наскільки вона потрібна?	85

ТРИБУНА МОЛОДОГО ВЧЕНОГО

Мельник І.І. Окремі висхідні для моделювання безпеки споживчого кредитування	88
---	----

СТУДЕНТСЬКА ТРИБУНА

Басик М.М. Мобільний застосунок як об’єкт права інтелектуальної власності	91
Баша В.О. Актуальні питання доказів та доказування у сфері захисту авторських та суміжних прав в мережі Інтернет	93
Бобік В.В. Проблема охорони прав та інтересів фізичних осіб при поширенні художніх творів з їх зображенням	96
Бондар А.В. Онлайн суди, блокчейн та штучний інтелект як інструменти безпеки у сфері інтелектуальної власності	99
Бондаренко С.Ю. Наукове відкриття в національному законодавстві України : до вдосконалення правового регулювання охорони та захисту	103
Вайнштейн Я.В. Актуальні питання міжнародно-правового регулювання охорони інтелектуальної власності та її особливості в Україні	107

Гребенюк А.С. Захист прав підприємств від недобросовісної конкуренції.....	110
Гурцакайя А.Д. Протидія піратству, як забезпечення безпеки інтелектуальної власності.....	114
Сгорова Ю.В. Реєстрація кольору як торгівельної марки	117
Сфіменко Р.О. Набуття прав на винахід	120
Іванюк О.В. Реєстрація географічних позначень: проблеми та обмеження в Україні	122
Ковальчук І.В. Проблеми нормативно-правового статусу Інтернет –ЗМІ в Україні	127
Кулікова Ю.В. Цивільне та господарська відповідальність як одна з гарантій виконання договорів щодо використання об'єктів права інтелектуальної власності.....	129
Куценко І.А. Правова охорона інтелектуальної власності на відеохостінгу YOUTUBE	133
Мариноха О. Торговельна марка: шляхи захисту порушених прав	137
Осіпчук Д.І. Правові аспекти специфіки інтернет-відносин	139
Панченко К.М. Особливості судового захисту торгівельної марки в Україні	142
Роспутній Ю.А. Цивільно-правовий захист права на «ноу-хау» в Україні	145
Руденко Д.М. Проблемні питання виконання рішень господарського суду у справах зі спорів у сфері інтелектуальної власності	149
Сікорська О. Угода про нерозголошення, як особливий елемент механізму інформаційної безпеки	152
Соляник А.Д. Зловживання вільним використанням об'єктів авторського права: способи захисту	154
Фесун М.В. Винахідницький рівень – критерій патентоздатності при набутті прав на винахід.....	157
Яців К.І. Захист інтелектуального потенціалу підприємства.....	161

ВІТАЛЬНЕ СЛОВО

Передусім висловлюю щирі вітання та вдячність учасникам цієї конференції. В Київському інституті інтелектуальної власності та права Національного університету «Одеська юридична академія», поряд із іншими, за ініціативи проф. Р.Б. Шишки було започатковано наукову проблематику «Безпека як правовий концепт». Її окремим напрямом є безпека у сфері інтелектуальної власності, що стала пріоритетною для кафедри інтелектуальної власності та цивільно-правових дисциплін цього інституту. Це не спроста і є відповіддю на сучасні виклики і загрози людству взагалі та окремим сферам його діяльності: людству та його майбуттю, економіці, соціуму та їх інтелектуальній складовій. Завдання полягає не тільки у встановленні витоків небезпек, а віднайти відповіді щодо запобігання їм, мінімізації їх можливих наслідків, посилення протидії їм. Тож виправдано, що одним і вагомим, напрямів, з урахуванням значення інтелектуальної власності в сучасному суспільстві, є безпека у цій сфері.

Наразі йдеться про безпеку людини, що слідує з ст. 3 Конституції України та загроз, зокрема для життя та здоров'я від COVID-19. Протидія цій небезпеці полягає в стимулюванні розробки дієвих лікарських засобів, а оскільки цим переймаються всі країни і не тільки з гуманних спонувань, то виникає проблема збереження таємниці результатів дослідження та розробок, їх комерціалізації, протидії можливим спекуляціям та спробам «випхати» на ринок такі з них, зокрема вакцину, що не пройшли випробування та є небезпечними. Вбачається, що йдеться про більш високий рівень протидії епідеміям – розробку засобів підвищення імунітету людини проти подібних захворювань, контроль за розробками біологічної та бактеріологічної зброї.

Ініціатор цієї конференції: кафедра інтелектуальної власності і права Київського інституту інтелектуальної власності та права Національного університету «Одеська юридична академія» за підтримки провідних фахівців у сфері безпеки України постарались надати своє бачення проблеми взагалі, сформувані доктрину безпеки як парасолькового підходу до діяльності в сучасному світі, визначити пріоритети, розробити рекомендації щодо правового забезпечення безпеки у суспільстві. Левову частку цих напрацювань склали прояви небезпек у сфері інтелектуальної власності.

Принагідно зауважу, що конференція проведена у стінах молодого, але амбітного за науковими напрямами, структурного підрозділу славетного своїми традиціями ВЗО – Національного університету «Одеська юридична академія», де підтримуються практично значущі напрями наукових досліджень та ініціативи щодо їх проведення його провідних науковців. Тим більше, що вони охоплюються концепцією національної безпеки, зокрема концептом розвитку інтелектуальної

власності на перспективу, науковими планами та програмами. Йдеться не тільки про приватноправове забезпечення, а і про публічно правове. Так, злочини у сфері новітніх технологій наразі посіли 5 місце в структурі злочинності і вони потребують протидії та новітніх підходів до їх фіксації та розкриття.

В міжнародному праві 6-ою Всесвітньою конференцією по запобіганню і управлінню пошкодженням (Монреаль, 15 травня 2002 р.) визнано, що безпека є основним правом людини. Це передбачає встановлення постійного стану пильності і розробку механізму контролю небезпек на безперервній основі. В ст.2 декларації виписано, що безпека – це стан, в якому небезпека і умови, які ведуть до фізичного, психологічного або матеріального збитку, контролюються для того, щоб зберегти здоров'я і добробут індивідів та суспільства". Звідси принаймні декілька її проявів : 1) в основі забезпечення безпеки у світі, в Україні має бути людиноцентризм де кожна людина не тільки має право на безпеку, але й повинна забезпечувати безпеку інших, а держава і суспільство мають це проводити в своїй діяльності. Саме охорона від небезпек, їх запобігання та попередження негативних наслідків є частиною зобов'язань публічних утворень перед людиною; 2) небезпеки мають сфери та рівні проявів; 3) останні підлягають скрупульозному аналізу, вивченню та розробці фактичного та правового інструментарію протидії їм.

Особливе місце в цьому належить праву, як правові формі суспільних явищ та процесів. Наскільки право реагує на виклики, забезпечує превенцію, протидію небезпекам, адекватно впорядковує (регулює) правовідносини, настільки їх учасники забезпечені. Тож наголошую, що нагальним наразі є належне юридичне забезпечення відповідних відносин. Це стосується й забезпечення безпеки людини взагалі, права на безпеку у всіх названих та не названих сферах і напрямках її діяльності. Інтелектуальне, інформаційне забезпечення такого права наразі є наріжним для людства, а саме право на безпеку є водночас детермінуючим для інших прав!

У конференції приймають участь провідні науковці в сфері безпеки, зокрема: Національного університету «Одеська юридична академія», Інституту інтелектуальної власності та права Національного університету «Одеська юридична академія», Науково-дослідного інституту приватного права та підприємництва імені академіка Ф.Г. Бурчака Національної академії правових наук України, Запорізького національного університету України, Харківського національного університету внутрішніх справ та інших навчальних закладів.

В традиціях університету залучення до наукової роботи студентства. Тож в роботі конференції приймають участь студенти Київського інституту інтелектуальної власності та права Національного університету «Одеська юридична академія». Вони мають нагоду попробувати себе в науковій діяльності і оприлюднити її результати.

Наприкінці ще раз зичу усім учасникам цієї конференції безпеки у всіх сферах їх особистою та професійної діяльності, здійснення власних авторських планів та задумів, результативної дискусії, цікавого спілкування!

*З повагою,
Президент Національного університету
«Одеська юридична академія»,
доктор юридичних наук, професор,
академік Національної академії правових наук України,
депутат Верховної Ради України*

С.В. Ківалов

ПРИВІТАЛЬНЕ СЛОВО

Вельмишановні гості й учасники конференції!

З великим задоволенням дозвольте привітати Вас із початком роботи другої Міжнародної науково-практичної конференції «Безпека у сфері інтелектуальної власності»!

Проведення таких науково-практичних конференцій із метою вирішення актуальних комплексних проблем безпеки у сфері інтелектуальної власності у стінах Київського інституту інтелектуальної власності та права Національного університету «Одеська юридична академія» є традиційним науковим заходом. Це вже друга конференція на вказану тему щодо питання безпеки і охорони права інтелектуальної власності. Матеріали Першої такої конференції мали важливе теоретико-праксеологічне та методологічне значення щодо підвищення якості підготовки юриста – фахівця в галузі інтелектуальної власності

В інформаційному суспільстві у структурі об'єктів безпеки зростає значущість інтелектуальних ресурсів, захищеність яких є базовою умовою забезпечення розвитку національної економіки. Виходячи з цього, в сучасних умовах забезпечення інтелектуальної діяльності як діяльності з продукування, обміну, використання інтелектуальних ресурсів, є однією з пріоритетних складових економічної безпеки. Інтелектуальна безпека – це захищеність інтелектуальних ресурсів соціально-економічного розвитку, їх продукування, обміну, використання на макро- та мікроекономічних рівнях. За об'єктивним критерієм інтелектуальна безпека – це захищеність знань як інтелектуальних ресурсів суспільства, що охоплює забезпечення працівників та їх інтелектуальної праці; інтелектуального продукту; інтелектуальної власності, інтелектуального капіталу. Основу інтелектуальної безпеки складають науковий і освітній потенціали суспільства, юридичної особи, індивідуума [1]. Забезпеченню охорони інтелектуальної власності слугують норми різних галузей права але особлива тут роль відведена цивільному праву, праву інтелектуальної власності.

Ця конференція є другою та присвячена цим та іншим актуальним питанням становлення та розвитку інтелектуальної власності в Україні як правової держави, в якій мають бути забезпечені права та свободи людини на інтелектуальну власність на основі безперервного розвитку науки, техніки та інтелектуальної діяльності. Окрім того, ми відкриті для наукових дискусій і не відкидали дотичні проблематики, передусім молодих вчених, магістрантів та студентів, яким надали окрему панель для апробації результатів їхніх досліджень.

Шановні колеги! Зважаючи на актуальність питань, що передбачені для обговорення під час конференції, переконаний, що фахові доповіді, повідомлення, діалоги та дискусії нададуть новий імпульс розвідкам з

удосконалення правового забезпечення та регулювання інститутів права інтелектуальної власності, сприятимуть підвищенню якості підготовки фахівців у цій сфері, служитимуть розвитку вітчизняної правової науки та практики на шляху до сталого розвитку України.

Бажаю всім учасникам конференції творчих успіхів, конструктивної роботи, плідної дискусії та нових здобутків!

Список використаних джерел:

1. Марченко О. С. Інтелектуальна безпека як складова економічної безпеки суб'єктів господарювання. URL: <http://dspace.nlu.edu.ua/bitstream/123456789/6897/1/Marchenko.pdf> (дата звернення: 23.10.2020).

Голосніченко І.П.

заступник директора

Київського інституту інтелектуальної власності

та права Національного університету

«Одеська юридична академія»,

д.ю.н., професор, Заслужений юрист України

*Фелик В.І. – д.ю.н., професор, директор
Київського інституту Інтелектуальної власності
та права Національного університету «Одеська
юридична академія», Заслужений юрист України*

КОНЦЕПТ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ ТА ЙОГО ПРОЯВИ

Наразі різні прояви небезпек загострилися на міжнародному так і національному рівні. Це потребує невідкладних адекватних загрозам дій з протидії їм. З огляду на це, дозволяю поєднати в одному виступі і привітання учасникам конференції та власне бачення концепту національної безпеки України. Ми цінуємо всіх, хто долучився до такої важливої проблематики.

Щодо останнього, то з прийняттям Закону України «Про основи національної безпеки» суттєво змінилося її забезпечення. Водночас зросли та векторизувалися загрози для України як держави та окремих сфер. Стало зрозуміло, що багатовекторність її забезпечення, як і інші сподівання, були утопічними.

Не дарма, з того часу базовий закон перетерпів ряд змін та доповнень, проявив серйозні недоліки : недостатньо чітко визначена сфера національної безпеки як загрози національній безпеці ; закріплені різні негативні чинники розвитку суспільства та держави, попри те, що їх подолання не може бути забезпечене діяльністю органів сектору безпеки; містить певні щілини для різного тлумачення форм, засобів та способів її забезпечення. Закріпленим в них загрозам національній безпеці України, як свідчить їх системні прояви, не були протипоставлені ефективні правові організаційні та економічні заходи реагування на виклики. Певним чином, легковажне сприйняття загроз не кращим чином вплинуло на подальші процеси в державі, а незбалансованість її концепту із іншими актами національного законодавства та взятими на себе міжнародними зобов'язаннями призвело до сумнівних рішень: зокрема рішення Конституційного Суду України стосовно електронного декларування.

Окремі з них не відповідали практикам держав – членів Європейського Союзу, де вже відпрацьовані механізми, засоби і способи колективної безпеки, визначені пріоритети державної політики у сфері національної безпеки та засоби реагування на зміни безпекової ситуації. Суттєвим недоліком цього закону було його певна абстрактність і навіть його романтизм, про що свідчить Будапештський меморандум. Були відсутні чітке розмежування повноважень державних органів, насамперед тих, які власне покликані забезпечити безпеку та можливість пересікання їх функцій за рахунок невласливих завдань.

Це відобразилось і на окремих сферах та секторах національної економіки, зокрема інтелектуальної власності, де досі не встановились ефективне управління відносинами, система охорони прав на об'єкти

інтелектуальної власності, не напрацьовано концепт на перспективу. Практично з 2016 року не діє в повній мірі система національної охорони промислової власності.

При з'ясуванні концепту національної безпеки слід зважати на її багатозаровий зміст, що потребує виокремлення утворюючих її зміст компонентів. Основним, на наш погляд, в них посідає безпека населення та державне її забезпечення. Зокрема діяльність правоохоронних органів, за великим рахунком, має бути спрямована на забезпечення безпеки населення: зокрема попередження порушення їх прав, запобігання цим порушенням, встановлення обставин та причин порушення права на безпеку в сферах та секторах діяльності людини, притягнення винних до відповідальності, забезпечення відшкодування шкоди чи іншого поновлення прав людини.

Програма, що заснована на доктрині, є цементуючою для взаємного збалансування в єдине ціле її елементів та надає доктрині цілісності. Різноманітність доктрин національної безпеки є деструктивним для забезпечення національної безпеки. В такому аспекті вона має прикладний і конкретний характер, через що деталізує окреслені в Концепції положення щодо окремо взятої сфери національних інтересів, в тому числі й інтелектуальної власності.

Можна виділити такі основні доктрини, які мають існувати в органічному поєднанні із Концепцією: доктрина економічної безпеки; доктрина інформаційної безпеки; доктрина політичної безпеки (має враховувати питання внутрішньої і зовнішньої безпеки); доктрина воєнної безпеки; доктрина прикордонної безпеки; розвідувальна доктрина; контр розвідувальна доктрина; доктрина екологічної безпеки; доктрина соціальної та гуманітарної безпеки; доктрина науково-технологічної безпеки; доктрина недержавного забезпечення національної безпеки. Кожна з них має свої концепти.

Консолідуючим є безпека людини. Окрім людиноцентричності в ній має бути відображено: її об'єднуюче і першоджерельне складове; поняття небезпеки і їх ознаки; складові національної безпеки (людиноцентрична; інформаційна, екологічна тощо); система безпеки конкретної складової національної безпеки ; завдання (не задачі), функції, принципи і напрями її забезпечення ; обґрунтування функції і структури, основних характеристик, властивостей та функціональних можливостей системи безпеки. При конкретизації видів небезпек, що намагається вчинити законодавець в даному законопроекті, втрачається його концептність та єдність, деталізується невластивими для загального концепту деталями.

Концепт національної безпеки охоплює її принципи: цілісність, наступництво, несуперечність, централізм, корелятивність на певному етапі здійснення, комплексність розробки.

Так Закон України «Про основи національної безпеки» містить п'ять розділів: 1) – визначення легальної термінології ; 2) визначення правових засад та принципів державної політики у сфері національної

безпеки і оборони, фундаментальних національних інтересів України (забезпечення державного суверенітету і територіальної цілісності, інтеграція України в європейський політичний, економічний, правовий простір, набуття членства в Європейському Союзі та в Організації Північно-Атлантичного договору); 3) визначає засади та механізми цивільного демократичного контролю, повноваження у здійсненні такого контролю законодавчої, виконавчої й судової влади, органів місцевого самоврядування та громадянського суспільства; 4) визначено склад сектору безпеки і оборони та правовий статус основних органів, що входять до його складу, а також управління та координацію у сфері національної безпеки ; 5) прописано регулювання планування у сфері національної безпеки і оборони, визначено основні документи довгострокового планування (Стратегію національної безпеки України, Стратегію воєнної безпеки України, Стратегію громадської безпеки та цивільного захисту України, Стратегію розвитку оборонно-промислового комплексу України, Стратегію кібербезпеки України, Національну розвідувальну програму).

Як вбачається, їх недоліком є відсутність в більшості з них безпеки людини, як основного елементу системи національної безпеки та слугування останньої забезпеченню прав людини на життя, здоров'я, недоторканність, вільну власність та її використання. Так чи інакше не варто ігнорувати про розробці концептів безпеки у певних сферах, навіть специфічних, безпеки людини, яка визнана ст. 3 Конституцією України основною соціальною цінністю.

Список використаних джерел:

1. Про Доктрину інформаційної безпеки України : Указ Президента України від 25 лютого 2017 року № 47/2017 //URL: mir.gov.ua/documents/100.html

2. Про основи національної безпеки: Проект Закону України 4 травня 2016 г. /URL: w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=57971